

# Riktlinjer för utbildning i sanering av fogmassor med PCB

2010-11-01

Dessa riktlinjer har tagits fram av företag/organisationer som arbetar med utbildning i PCB-sanering. Dessa är:

- FFT-Konsult SBR, Umeå
- ISS Industriservice AB, Sundsvall
- Riv- och Saneringsentreprenörerna inom Sveriges Byggindustrier i samarbete med Miljökonsultgruppen i Stockholm HB, Stockholm
- Svenska Fogbranschens Riksförbund, SFR, Stockholm

Riktlinjernas krav på utbildningen har presenterats för Naturvårdsverket och Arbetsmiljöverket.

Riktlinjerna som följer nedan innebär att

- sanering ska läras ut enligt metod i handledning från SFR
- krav ställs på utbildningens omfattning i tid
- krav ställs på innehållet i utbildningen

## Underlag för utbildning i fogsanering

Den metod som ska läras ut på utbildningen beskrivs i:

*Sanera PCB-haltiga fogar. Handledning för fogentreprenörer. Svenska Fogbranschens Riksförbund (SFR), aktuell utgåva (nr 7 kommer under hösten 2010).*

Skriften ska delas ut till alla elever. Den beställs från SFRs kansli, kansliet@sfr.nu, tel 08-505 821 21.

Webbplatsen [www.sanrapcb.nu](http://www.sanrapcb.nu) har aktuell information om PCB i byggnader. Där finns t ex Riv- och Saneringsentreprenörernas Branschrekommendation för åtgärder vid fogsanering

## Utbildningens omfattning i tid

Effektiv utbildningstid (föreläsningar, grupparbeten m m) ska vara minst 8 – 10 tim.

## Mål för utbildningen

Kursdeltagarna ska efter avslutad kurs ha god kunskap om PCB i byggnader. De ska känna till varför PCB ska saneras bort, hur en inventering genomförs, de viktigaste lagkraven i miljöbalken med förordningar och arbetsmiljölagstiftningen, lämplig teknik och verktyg för sanering, skyddsåtgärder, kvalitetssäkring och dokumentation av fogsanering.

## Innehåll i utbildningen

Informationen nedan ska ingå i utbildningen, men informationen kan struktureras på annat sätt och kompletteras.

### **Kort grundläggande information om PCB, miljö- och hälsoeffekter**

Syftet med avsnittet är att deltagarna ska förstå motiven för PCB-sanering och de skyddsåtgärder som lärs ut på kursen.

### **Gällande lagstiftning**

- Något om miljöbalkens hänsynsregler
- Förordningen (2007:19) om PCB, uppdaterad 2010, och vad den innebär

- Avfallsförordningen (2001:1063)
- Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd
- Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll
- Naturvårdsverkets föreskrifter om transportdokument (NFS 2005:3)
- Arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS) m m. Behandlas närmare under rubriken Arbetsmiljö.

### **Var finns PCB i byggnader?**

- När produkter med PCB har satts in
- Hur man inventerar PCB i byggnader och hur man redovisar det som hittats
- Hur PCB i uttaget prov identifieras
- Även något om markprovtagning

### **Saneringsarbetet**

- Maskiner, verktyg, arbetsmetoder  
Dessa bör beskrivas:
  - Sågning med kapskiva av fogmassa och fogkant i ett moment
  - Sågning med andra verktyg
  - Skärning med oscillerande kniv eller manuell typ mattkniv e d
  - Slipning med vinkelslip
  - Slipning med rakslip med slipstift
  - Bilning
- Kvalitetskrav på rengöringen
- Krav på kapacitet och skötsel av dammsugare (se vidare under Skyddsåtgärder)

Sanering i speciella situationer bör tas upp:

- Sanering vid asbesthaltiga material (t ex eternitskivor, eller av fogmassa överfogad med asbesthaltig massa).
- Sanering av fogmassor med PCB-halter mellan 50 och 500 mg/kg
- Sanering vid rivning

### **Skyddsåtgärder**

För att hindra obehöriga på arbetsplatsen

- Avspärning
- Skyltning
- Låsta behållare

Mot PCB-spridning till

- Mark
- Luft
- Boende/lokalhyresgäster
- Människor i omgivningen

Åtgärder

- Tätning av ventilationsöppningar, ev fönster m m, ev avstängning av ventilation
- Tätning vid invändig sanering
- Täckning av mark, arbetsplattform m m
- God dammuppsamling  
Detta ska tas upp:
  - dammsugarkapacitet
  - filtertyper
  - dammuppsamlade munstycken
  - placering av dammsugare

- slanglängd och dimension i förhållande till dammsugarkapacitet
- rengöring/filterbyte
- byte av säck till dammsugaren
- Användning av kolfilter
- Rengöring – dammsugning av väggytor, plattform, skyddstäckning, skyddskläder m m
- Förvaring av skyddskläder, byte mellan skyddskläder och gångkläder

### **Arbetsmiljö**

Avsnittet ska ge information om och förståelse för riskerna med sanering av PCB, vid vilka moment saneraren exponeras för PCB. Information ska också omfatta vilka åtgärder som ska vidtas för att skydda sanerarna mot denna exponering. Följande ska tas upp:

- Att arbetsmiljölagen innehåller krav på goda arbetsförhållanden, arbetsgivarens ansvar m m, som gäller vid alla typer av arbete.
- Arbetsmiljöplan
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Skydd mot PCB i damm och gasform:
  - hygieniska gränsvärden
  - andningsskydd, typ
  - kläder
  - hygien
  - vård av personlig utrustning
- ”Bästa teknik”
- Hörselskydd
- Vibrationsskydd (framförallt på oscillerande kniv)
- Ergonomi, allmänt och vid val av ställning och bearbetande maskiner
- Föreskrifter (AFS) ska tas upp som behandlar alla arbetsmiljöåtgärder ovan samt föreskrifter om
  - Byggnads- och anläggningsarbete
  - Ställningar
 Även andra regler bör nämnas som eventuellt kan vara tillämpliga:
  - Föreskrifter om arbete i explosionsfarlig miljö (AFS 2003:3)
  - Arbetsmiljölagens krav på byggarbetsmiljösamordnare. Krav på utbildning av byggarbetsmiljösamordnare träder i kraft den 1 januari 2011.

### **Avfallshantering**

Krav på avfallets

- hantering på arbetsplatsen
- emballage
- märkning
- förvaring
- transport
- mottagare
- dokumentation/redovisning till beställare och myndigheter

### **Kvalitetsarbete**

- Miljöplan/kvalitetsplan eller KMA-plan
- Kontrollplaner för daglig kontroll